5 februari 1614 – **De zaak van Maillaert Vandermeulen** -

Brueghel de jonge

5 februari 1614
Informatie preparatoire ghehoordt van weghen **Jan Merlandt** nopende de wonde gheinfereert by **Maillaert vander Muelene** inden ryck van **Pieter Merlant** de zoone vande voornoemde Jan - tzelve gheschiet zynde opden vden february 1614 - byden bailliu ende Pieter Ellieul, wetschepen ghehoort.

Roberdyne, de huusvrauwe van **Mahieu Garbeldonck**, weert ten **Hooghen Leene** binnen Onser Lieve Vrauwen prochie tot Poperynghe
oudt liij – *53* - jaren ofte daerontrent - oorconde op haerlieden eet ende vrauwelicke waerheyt gheexamineert
verclaert dat upden voorchreven vde - *5de* - february 1614 thaeren huyse vergadert waren Pieter Merlant ende ander
die jeghens den bailliu aldaer ten zelve daghe hadden ghedaecht gheweest omme zeker ghevecht dat zy met anderen hadden ghehadt te vooren
ende naerdien zy voor mannen van hove ghecompareert hadden, heeft hy Merlandt verzocht upden voornoemde **Maillaert Vermuelene** die ooc ten zelven huyse was - pays te drincken midts noch deene noch dandere van hemlieden int voornoemde eerste conflict en hadde ghequetst gheweest –
twelcke den voornoemde Maillaert weygherde ende zeyde dat hy gheenen pays maken en zoude voor anderstondt dat hy den voornoemde Merlandt zoude bevochten hebben - daeruppe de voornoemde Pieter Merlandt zeyde - ick en begheere niet te vechten want ick hebben mijn vader belooft dat ick niet vechten zoude - werpende met dien de voornoemde Maillaert een christalven glas vul bier naer de voornoemde Pieter Merlandt, zonder nochtans hem te gheraeecken, zoo verde de deposante zien conste,

ende es met dien den voornoemde Pieter Merlant vertrocken inde camere vanden huuse naerdien heeft eenen Franchois daerzoo den voornoemde Pieter andermael ghebracht tot up het ghelach vanden voornoemde Maillaert - hebbende intentie van hemlieden in payse te brynghen, als wanneer de voornoemde Vandermuelen andermael weygherde pays te maken. nyet jeghenstaende dat Pieter hem brochte te dryncken, naer welcken den voornoemde Maillaert es vut ghegaen blyfvende hy Merlandt met de zoone van **Jasper Huughe** binnen den huuse tot des avonts ontrent den acht heuren
als wanneer den voornoemde Maillaert wederomme ghekeert es met eenen **Caerle Teeten** – zegghende: **Tapt een canne biers** - twelcke de deposante dede,
commende met dien de voorseide Pieter Merlandt ende de zoone van Jasper Huughe voorseit vut de camere om naer huys te gaene
de welcken hy Vermuelen vraechde jeghens den voornoemde Merlandt –
Wel wildy nu met my dryncken of jeghens mij vechten - daeruppe hy Pieter zeyde nyet te willen vechten

zegghende hy Vermuelene daeruppe - Wilt ghy nyet vechten, ick wil vechten, want ick moet van desen avondt u doen of ghy moetet mij doen,
daerup Merlandt andwoorde nyet te willen vechten - schietende hy Maillaert midtsdien op, twelcke by hem Merlandt ghesien heeft – gheseyt:
Ick en wil nyet vechten of ick wilt eerst den bailliu die upde vaulte es vraghen – mits welcken slouch hy Maillaert naer de voornoemde Pieterr, nemaer en weet de attestante nyet of hy hem gheraeckte, vluchtende midsdien de voornoemde Pieter naer de camrr daer hy eerst inne gheweest hadde, volghende Maillaert de voornoemde Pieter met een blooten snyder, altyts stekende naer de voorseide Pieter, ende alzoo Pieter voorseit meende de deure oppen te doenen, heeft den voornoemden Maillaert met de zelve snyder hem Merlandt ghesteken in zynen rick eene diepe wonde zulcx dat hy ter aerden viel ende langhen tydt lach datmen
meende dat hy doot was ende van welkcen quetsure hy noch up desen tyt cranck te bedde licht ende tsydert dien tyt noynt gherezen heeft ofte over einde ghegaen heeft,
verclaerende toedien dat den voornoemde Pieter int zelve conflict noynt eenich ghewere en heeft ghetrocken - noch anderssins hem en heeft gheweert - dan altyts ghezocht met vluchten den voornoemde Maillaert te ontgaenen
ende alzoo de deposante naerdien Pïeter voorseit ghequetst was ende tzynen zelfs ghecommen, vraechde daeromme hy nyet eer naer huys ghegaen en was
zeyde: Ick zal u wel de waerheyt zegghen, ick zoude wel eer ghegaen hebben nemaer ick vreesde dat Maillaeert op mijnen wech ligghen zoude
slutende als nyet breeders wetende haer attestatie den xxjste juny 1614
toorconde onder stondt zeker marcx ende daerneffens by laste **Roberdyne Garbeldoncq.**

Mahieu Boudeville, lansman van zynen style, oudt xxxiij – *33* - jaeren ofte daerontrent up eet ondervraecht verclaert dat hy was ten huyze vanden voornoemde Garbeldonck ten voornoemde dach
als wanneer den voornoemde Maillaert inneghecommen es met Caerle Teeten des avonts ontrent den acht heuren

ende zach dat den voornoemde Maillaert Vermeulene trock eenen snydere ende dreychde daermede te steken Pieter Merlant
twelcke byden voornoemde deposant ghezien heeft den voornoemde Maillaert ghehouden ende in zynen arm ghegrepen omme grief te beletten
zegghende hy Maillaert: Laet my gaen of ick steke u doot -
twelcke by andere ghesien die daer ontrent waren,
hebben hem gheraden dat hy hem zouden laeten gaen,
vresende dat hy zelve mochte ghequetst zijn - naer welcke heeft den voorseide Maillaert diversche steken naer den voornoemde Pieter Merlandt ghesteken
met zynen snyder,
die hy af schudde met zeeker stocxken dat hy vont staende,
eindelynghe ziende dat hy lancx te meerder ghepressseert was - heeft ghemeent te vluchten inde camer,
ende alzoo hy het clyncksnour zoude trecken heeft hem den voornoemde Maillaert met de zelve snyder ghesteken in zynen rick
dat hy onder ghezoncken es
ende byden deposant ende ander ghevanghen ende ghezet met cussens in eenen zetele -
zulcx dat hy langhen tydt gheen leven en zaghen an hem -
van welcken wonde hy altyts continuelick in bedde licht - zonder oynt opghestaen te hebben tot up desen tydt toe
ende ghevraecht of hy den zelve Pieter van eenich ghewerre trecken
zecht dat neen
sluutende overzulcx zijnen attestatie
toorconde ten zelve daghe onder stont zeker marcq ende daerby gheschreven by laste Mahieu Boudeville.

Mahieu Hughe onghehuwet jonckman - oudt xxj - *21* - jaren ofte daerontrent oorconde up zyn eedt gheexamineert –
verclaert warachtich te zyne de depositie van Roberdyne de huusvrauwe van Mahieu Garbeldonc in alle haere poincten als hebbende tallende tyden aldaer present gheweest - ghehoort ende ghezyen dezelve gheschiedenesse zoo die aldaer gheposeert staet
verclaerende noch bovendien dat gheduerende den tydt dat Maillaert Vermuelen vertrocken was hy metten voornoemde Pieter Merlant ten huuze ende herberghe vanden voorseide Hooghe Leene was ende alzoo zy sprake hadden onder anderen van haer vertreck te nemen naer huys,
de zelve Merlandt zeyde laet ons vertoufven tot dat wat laeter es,
want ick vreze dat Maillaert op onsen wech ligghen zoude
ende dat om die oirzake aldaer ghebleven
sluutende overzulx zijn affirmatie
toorconde zyn hanteken den xxiij juny1614
onder stondt by laste Mahieu Hughe met een hanteken tusschen de naeme ende toenaeme noch neder stondt aldus
ghehoordt ende gheexamineert te ndaghe ende jaere alsboven.

mij toorconde als wetschepen onder ghetekendt Ellieul

Oircondschap ghehouden by **Jan Bollaert**, schepene upden intendit ghedient by Jan Meerlandt over Pieter zyne zoone heescher
jeghens Maillaert Vander Muelene verweerder cum suis
waerop ghehoordt zyn de naervolghende ghetuughen opden xvjde meye xvjc xv

Meester Maillaert Staelen, chyrurgien van zynen conste - wonende inde prochie van Godewaersvelde,
oudt xlij - *42* - jaeren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert upden voorseide intendit -
zecht ende affirmeert ende warachtich te zyne dat den deposant met meester
Henderyck de Mol, Pieter Merlant filius Jans begaen ende ghevisiteert hebben omme hem te cureren ende ghenesen vande wonde byden zelve intendit vermelt den tyt van thien maenden lanck gheduerende
daerinne begrepen een maent tyts ofte daerontrent dat hy niet altyts in persoon daertoe en vacierende - nemaer haerlieden medicamenten ten huuse lieten omme toe de zelver cure t'aplicqueren volghende haerlieden last ende ordonantie gheduerende welcken tyt hy deposant dickmael emmers eenen tyt ghedeurende hem liet dyncken dat den zelven Pieter ande zelve wonde ende quetsure zoude sterfven
ende dat de dien dat de zelve wonde penetrant was ende dat darvute veele ende enichvuldighe bloedighe materie quam met groote onmydelicke stanck
zulcx dat Pieter deur de zelve utrefactie langhen tyt ghedeurende bedwonghen was daghelickx een schoon hemde anne te doene -
hebbende den deposant ende den voornoemden meester hem oock ghelast datmen de voornoemde Pieter waken zoude by nachte ende niet daeranne laetende zoo het langhen tyt deur zyne cranckheit wel noot was- niet konnende weten wat actie ghedaen is gheweest - wetende oock wel dat den zelve Pieter eens de heilighe olie ontfanghen heeft
heeft oock hy deposant wel ghesien dat den zelve Pieter hem moeyen wil met eene cleenen houttwerck te maken
zonder iets breeder dies anghanede te weten
sluytende darmede zyn depositie

Meester Heinderyck de Mol, chyrurgien van zynen cosnte - oudt xxx – *30* - jaeren ofte daerontrent

oorconde ghedagchvaert ende gheexamineert als vooren naer lecture hem ghedaen vande depositie van meester Maillaert Staelen - staende hiervooren - utdien dat zy altyts ende continualick tsamen over de questure ende wonde vanden voornoemde Meerlant ghevachiert ende de zelve ghecuereert hebben - zecht ende affirmeert by eede de zelve depositie inde vorme ende manieren warachtich te zyne ende ter zelve aegeerende sluyt dese jeghenwoordighe

Mahieu Boudeville bevestigt zijn getuigenis hier vooren

eveneens als **Mahieu Hughe**

Frans Verzoo, lansman wonende inde Hellehouck deser jurisdicite - oudt xliij - *43* - jaeren ofte daerontrent - oorconde ghedachvaert ende gheexamineert als vooren naer eedt by hem ghepresteert ende lectuere hem ghedaen vanden iijde ene andere naervolghende articlen vande voorseide sheeschers itenndit daer hy ghemargineert staet tot ende metten elffen article incluus - zecht ende affirmeert by eede – t'inhoudt van alle de zelve artickelen inde vormen ende manieren warachtich te zyne
ghevraecht upt laetste article vanden zelve intendit - zecht dat Pieter
de zoone van Jan Merlant heescher hem behelpt ende onderwynt met schrynwerck te maeken, stroydecken ende landsnerynghe
niet wetende nochtans hoevele dat hy daermede sdaechs winnen can ende niet breeder vande zaek wetende sluyt dese zyne depositie
actum present Jan Fobert, schepene den xix meye xvjc xv

Roberdyne de huysvrauwe van Mahieu Garbeldonck bevestigt haar vroegere getuigenis.

Gelukkig zit er voor ons een extract van het verloop van het proces in de bundel – zodat we beter het proces kunnen volgen. We weten ondertussen dat Maillaert Vermeulen, Pieter Merlandt in de rug gestoken heeft, feiten die ruim voldoende waren voor de baljuw om een proces tegen Maillaert Vermuelen te starten.
Op de 26ste november 1614 komt er een nieuw proces bij, dan hebben de chirurgijnen hun vergoeding gevraagd aan Jan Merlandt de vader van Pieter, die ze 'gecureerd' hebben en jan wenst deze som te laten betalen door de dader Maillaert Vermeulen.
Daarom stelt hij zijn supplicatie of smeekbede op en bezorgd in de rechtbank.

9 november 1614 – Maillaert Vermuelen, gevangen – Processen – SAP 120A

Heeschende callingue omme de bailliu, causa officy, heescher
Jeghens ende ter cause van **Maillart Vermuelen**, gevangen verweerder,
dienende voor ulieden mijne heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten es warachtich ende zecht dheescher in faicte dat den verweerder hem in costume es zeere insolentelick ende onduegh delick te draghen, met verschillende ende diversche persoonen daghelicx zoo te griefven dat ghenough alle mannen met eeren den aftrecken hebben van zyn conversatie ende ghemeenschap. Ende daarmede niet te vreden wesende en houdt nyet oppe van daghelicx den eenen ende den anderen te verdreghen zulcx dat eenighe persoonen zelfs vresen in zyn ghemoet te commen ofte omtrent hem te wesen.
In teecken van dien es ghebeurt dat hy verweerder, over zeker jaren, den justen tyt onbegrepen, heeft ghequetst **Christiaen Debergh filius Christiaen** in zyn hooft, hem met tsmyten van een canne, infererende eene wonde,
dannof hy langhen tyt in peryckele vanden doot gheweest heeft ende mynt oprecht ghehoort en heeft gheweest, tot dat hy eyndelicke ghestorven es, zynde vutwysselick de zelve wonde eensdeels causa vande doot.
Zoo hy oock over zekere jaren heeft ghequetst ten herberghe ghenoempt **ten Hooghen Leene**, **Jan Lebbe, filius Frans**, hem verradelick stekende drie ofte meer wonden neffens anderen met een snyder, zulcx dat men binnen twee heuren naerdien, gheen leven anden ghequetsten en zach, dannof hy van ghelycken langen tyt ghepreclitеert heeft in vuttersten dangier des doots es gheweest.
En hebbende oock hier voormaels te diversche tyden gheaggresseert **Vincent Platevoet** ende zyne huusvrauwe, hem lieden ghevende diversche slaeghen ende confusien ende bovendien up eenen tyt, de zelve Platevoets huusvrauwe, bevrucht met kynde zynde, heeft ghezeyt dat hy zo den buuck up schoppen zoude ende haer kyndt daervutte haelen.
Heeft oock van ghelycken zekeren pesoon, vut Brussel de Vrije ghenaemt **Pieter filius Pieter De Vos,** ghequetst die oock ghelyckelick in langhen preyckele van zyn leven gheweest heeft, danof hy vande zelve quetsure zyn been verloren heeft ende corts daernaer ghestorven es.
Zoo hy daghelicx in ghezelschap drynkende (zoo ty buten maten totten dranck gheneghen es) nu den eenen quetst dan den anderen verdreecht ende hem in coustume es zoo te draghen dat eenen yghelyck met hem in ghezelschap zynde ghenouch te doenen heeft met zyn woorden te wachten ende naer zynen handen te zienen.

Zoo noch over neghen ofte thien maenden herwaerts, den verweerder ghequetst **heeft Pieter Merlandt,** de zoone Jans, ende den voornoemde Merlant vluchtende omme ’s verweerders furie voortgaende,
heeft de voornoemde Merlant ghesteken met eenen blooten snyder eene afgryselicke wonde, danof hy zoo cracnk gheweest heeft dat langhen tyt tusschen de doot ende hem niet en was,

welcke wonde zelfs noch niet ghenezen en es ende zoo ghestelt dat den jonckman nimmermeer en staet man te wezen, zoo hy andersssins zoude mogen wezen.
Hierinne te considereren zynde dat zy niet alleen met d'inflicxtie van de zelve quetsure nemaer oock met de dreeghementen dat zy te diversche tijden, zoo den vader van de zelve Merlandt als oock zyn broeder en huysghezin poocht te intimideren, daerinne betooghende zyn quaet ende onghereghelt herte dat hy noch dezelve draeght.

Twelcke noch te waerschynlycker es ende alreede te gheloovelycker by dat hy zelfs tot nu toe gheen accoordt en heeft willen met den zelven Merlant, noch de zynen, maken, nyet jeghenstaende by in stryckte vanghenesse es, daer nochtans den ghequetsten vanden eersten af naer dat hy ghequetst es gheweest, zelve altyts verzocht heeft ende verclaerende gheerne te willen verstaen tot het vergheven van den misdaet by den verweerder hem ghedaen.

Daerenboven heeft hy verweerder oock grootelicx gheïnjureert ende verdreecht zyn eyghen natuurelicke moeder die hem ter laste Poperynghe feeste in vanghenesse quam bezoucken, zegghende jeghens haer: **Ghy tooveresse, de beenen moet ghy breken, d'eerste mael dat ghy noch eens hier compt,**
met veele meer andere derghelicke propoosten.
Alle welcke insolente manieren van doene, dheescher niet en verstaet te connen passeren met singel boeten ofte eenighe andere cleene represensien nemaer al tsamen gheaccumuleert zynde verdienen groote punitie ten exemple van anderen.
In de welcke dheescher nemende conclusien,
tendeert 's verweerders laste, dat hy by ulieden heeren sententie diffinitive ende over rechte ghecondempneert zy gheleet zynde up een zondach ten tyde vanden hoochmesse in zyn lynwaert met een onghebrende tortse van twee ponden was in zyn handen,
met blooten hoofde ende voeten, tusschen twee sheeren dienaeren inde processie van de kercke van St. Bertens, naerdien zoo blyfvende knien inden hooghcoor den gheheele dienst van den messe gheduerende
ende naerdien hoochte ende overluut Godt almachtich, heere ende wet, vutter naeme van justicie verghevenesse te bidden
ende daernaer tot eviteren van de effecte van de voorseide dreighementen, ghebannen te zyne vutten lande van de graefschepe van Vlaenderen, den tyt van thien continuele jaren,
zonder hanghende de zelve tyt daerinne te connen up voorder lyfstraf,
metgaders in de costen van desen processe, boete van de quetsuere van de voornoemde Merlant ende verders vutterlick in alzulcke andere honorable fote prouffitable amenden ende punitie als ulieden bevinden te behoren.

Implorerende ende protesterende naer style, prueve daer die dient.

De supplicatie van Maillaert Vandermeulen

An myne heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Supplierende vertoocht inder alder reverencien, **Maillart Vermuelen**,
cuerbroeder deser stede, hoe hy over zeker achte, zoo neghen maenden,
emmers 's voordaeghts an vastenavondt 1614,
ghequetst hebbende de persoone van **Pieter Melaert filius Jans** in zyne rick
zonder penetratie van de wonde inde consanhteyt vande lichaeme,
zeker tydt daernaer ghevanghen es gheweest byden bailliu deser stede
ende ghecommandeert in vanghenesse
alwaer hy noch jeghenwoordelick in es,
ende want den voornoemde Merlandt niet alleenlick es es buuten alle periculen vander doot,
nemaer oock bovendien gaet ende staet binnen ende buuten den huuse,
is het lof volgende d'attestatie daermede gaende,
dat oock volghende de dispositie van rechte,
eenen ghequetsten vaerende van levende lyfve ter doot naer de xl daeghen van het infereren
van den quetsure, de gonne geinfligeert hebbende de wonde excusable es van der doot
ende dat de langhe detentie in vanghenesse causeert zynen totale ruyne
zonder eenich voordeel ofte profyt vande voornoemde Merlant,
dit ghemerct beliefde myne heren den suppliant te slaecken van vanghenesse
up cautie juratoire teender redelicke somme naer de faculteyt vande voornoemde suppliant
ende zult wel doen.

Getuigenissen

Comparerende voor mij onderschreven notaris publicq
ter exercitie van dien gheadmittert by myn heeren van de rade gheordinneert in Vlaenderen,
present de ghetuyghen hieronder ghenoemt in persone
Michiel Charlotte, es cuerbroeder deser stede van Poperynghe
ende vleeshauwere van zynen style,
oudt een en vyftich jaeren ofte daer ontrent, oirconde, beleet, ende by eede gheexamineert up
de artickelen van den intendit, my over **Maillart Vermeulen** gheleyt,
zecht ende affirmeert by den zelve eedt daertoe behoirlick ghemaect,
dat hy heeft gheweest op den zevensten vanden loopende maendt octobris zesthien hondert
veerthiene, wezende dyssendact, ten huuse van **Jan Meerlandt** met meester **Heynderick De Mol,** zegghende toe dien (hy die spreckt) dat hy heeft alhier ghesien **Pieter Meerlandt** den zoone vande voornoemde Jan, (die wel van over acht maenden ghequeststt is gheweest in zynen rick van Maillart Vermuelen) zittende op zyn bedde, ghecleet van den hoofde totten voeten, lezende in eenen bouck ende dat hy deposant ten zelve tyde zach den voornoemde Pieter gestaen van zyn bedde ende dat hy Pieter voornoemd, van tzelven bancxken wederom ghynck op zyn voornoemde bedde en zach hem opt zelve bedde zittende, vermaken byden voornoemde meester Heindryck, zegghende oock daertoe dat hy deposant daer naer zach de voornoemde meester Heindryck den voorseide Pieter Meerlandt barbieren, zoo den baert als zyn hooft, zittende op eenen banck van tzelve bedde vertrocken zynde – tzelve den deposant ziende, zeyde teghens den voornoemde Pieter, nu moet gy ter minnenwaert gaen
Sluut hier mede zyne depositie
Toirconde zyn handtecken ondergheteekent Michiel Shaerlottes met een handteecken daer neffens

26 november 1614
Supplicatie van Jan Merlant.

Aen myn heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

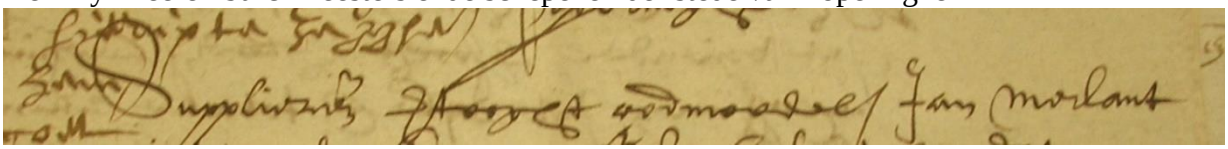

Supplierende vertoocht oodemoedelijk **Jan Merlant** intercederende over **Pieter** sijnen sone, hoe dat op den **6de february** laestleden - *we zijn dus 10 maanden na de feiten* - **Maillaert vande Muelen** hem vervoordert heeft sonder eenighe redene ofte oorzake ter wereld, grievelyck te quetsen met eenen blooten snyder des voornoemde suppliants sone in sijn rugghe ten huyse ende herberghe van **Mahieu Garbeldonck,** ghenaempt **ten Hooghen Leene,** binnen onse Lieve Vrauwe prochie deser stede ter causen van welcke wonde den voornoemde sijnen sone in groote pyne ende uutnemende smerte, continuelyck te bedde gheleghen heeft
ende noch daghelycx moet ligghen, hoewel somwylen wat opstaende –
niet sonder peryckel vande doot ghedeurende de cure vande voorleden tyt
om waer van den voornoemde sijne sone te preserveren hy ghenootsaect is gheweest t'sijnen groten intereste ende koste t'emploieren twee gheswooren chrirugiens die ter dier oorsaken over hem ghegaen ende gekommen hebben wel ontrent thien maenden gheduerende ende al behoorde den voornoemde perpetrant den voornoemde suppliant ende synen sone jeghens de voornoemde chirurgiens t'ontheffen ende t'ontlasten van huerlieden ghepretendeerden salaris, ter somme van meer dan **vierentwintich ponden gulden**.
soo hy verstaen heeft te meer dat de voorseide chirurgiens hem ter dier oorsaken alhier betrocken hebben - staende de sake tot vergarynghe van huerlieden voorseide ghepretendeerden salaris, by eede,
blyft den voornoemde Maillaert danof in ghebreke -
ja, gheckt, schimpt ende spot met den suppliant ende sijnen sone,
nietjeghenstaende sij hem ten effecte voorseid dicmael in t vriendelick versocht hebben,
allesins t'haerlieden excessiven intereste ende totale ruïne,
ten sy by ulieden heeren daer in voorsien werde.

Ditte ghemerct, keeren henlieden tot ulieden heeren oodmoedelijck willen t'ordonneren by maerginale apostille op desen, dat den voornoemde Maillaert ende **Joris Visaige** met **Franchois Vermeulen** als borghen
elck voor anderen en den voor al over den voornoemde Maillaert,
emmers over sijn beschreven ende wettelijck gheinventorieerde goedynghen, niet alleenlick te betalen de voornoemde chrirugiens t'haerlieden contentemente,
danof alsoo ontheffen den voornoemde suppliant –
nemaer oock den voornoemde sijnen sone contenteren ende voldoen vande pyne ende smerte by hem ghedeurende de voorgaende thien maenden gheleden, die groot ende ghenoch onlydelyck is gheweest ende boven dien vande extraordinaire spyse
ende tghene danof dependeert in ghelycke miserien noodsakelyck, daer vooren betalende aende suppliant de somme van vyftich ponden grooten
ende voor sijn interest ghedeurende den voorseide tyt oock vyftich ponden grooten,
ghemerct hy sijn ambacht van schrijnwerken ende stroodecken niet en heeft connen exerceren ende apparentelick sijn leven lanck nemmermeer en sal konnen excerceren –

dies den voornoemde suppliant ende sijnen sone protesteren naer de gheleghentheyt des tyts ende den staet van sijn lichaem ende ghesontheyt te blyven onverlet ende in huerlieden gheheel ten laste vande voornoemde Maillaert,
latende den heere onverlet om jeghenss den voornoemde Maillaert oock te procederen ter causen van syn voorseide mesus - soo hy te rade wert.
Ende alsoo hy Maillaert nietjeghenstaende hy in vanghenesse is, den voornoemde suppliant ende sonderlynghe sijnen sone, noch dagheycx is verdreechend van hem te grieven ende verkrancken in zijn lichaem ende leven,
verzouckende dat al eer hy uut vanghenesse gaen sal,
niet alleenlick dat hy huerlieden - by suffisante borchtochte danof sal versekeren naer style ende costume in ghelycken gheobserdeert
nemaer oock suffisante cautie stellen sal voor de voorseide huerlieden rechtveerdighe pretensien als niet willende om twee, ja, drymael soo veel de voorseide smerten lyden t'peryckel onderstaen ende t'interest datter toe ghesleghen is, ter oorsake van de voornoemde wonde, danof suffisantelick is blyckende by d'informatien hier annex,
twelcke doende...

Bij deze 'supplicatie' wordt dan nog verwezen naar de voorbereidende inforamtie die door de baljuw verzameld werd.
d'Informatie preparatoire ghesonden byden bailliu ende Pieter Ellieul, wetschepen, vanden faicte by de voorseide requeste ghementioneert ende byden heescher suppliant hiermede overgheleit is by **Pieter Meerlant filius Jans** ghelicht utene greffie op den xiij de meye 1614 ende daernaer ghedient met zijn intendit.

Op deze supplicatie komt er op de **10de december 1614** *een antwoord van de kant van Maillart vander Meulen.*

x december 1614
Voor mijne heren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Ghezien by Maillaert Vermeulen verweerder, de requeste ghepresenteert by Jan Merlant d'oude over Pieter sijnen zoone, heescher ende daerup resolverende
zecht tnaervolghende
als dat den verweerder metghaders zijne borghen zijn cuerbroeders deser stede
ende dat de verweerder vut dien hoofde alhier by requeste nochte extraordinairelick en zij betreckelick, nemaer zeer wel ordinairelick ten alzulcke daeghen als by statuute deser stede by ulieden mijne voornoemde heeren ghestelt is.
Declinerende over zulcx den verweerde den juge alhier
midswelcken den verweerder concluderende tendeert ten fyne dat dheescher in zynen heesch inder vormen ende manieren zoo hy ten sverweerders laste procedeert,
verclaerst **wert niet ontfanghelick**, met condemnatie in costen –
preuve daer die dient - implorerende etc.

De advocaat van Maillaert Vander Muelen zoekt het dus in juridische spitsvondigheden. Daarbij speelt mee dat het – extra-ordinairlijk - procederen duurder was dan het gewone procederen.
De voorgaande supplicatie neemt niet weg dat Jan Merlant ondertussen veroordeeld wordt om de chirurgijnen 400 ponden Vlaams te moeten betalen.

Extraict ut tregister van grootynghe ter camere onderhouden

voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet tnaervolghende

Upden xxste – *20* - decembris 1614
Jan Meerlandt doude naer affirmatie van meester Maillaert Staelen ende meester Heinderyck de Mol, chyrurgieren is ghecondemneert inde somme van vier hondert ponden vlams ter cause van cure by hemlieden ghedaen inde persoone van Pieter Merlandt verweerders zoone van zeker wonde hem gheinfereert by
Maillaert vander Muelene

Op de 4de februari 1615 horen we een 'repliek' voor Jan Merland op de 'spitsvondigheid' van de advocaat van Maillaert vermeulen.
4 february 1615

Replycque omme Jan Merland heescher
by supplicatie jeghens **Maillaert Vermeulen** verweerder,
dienende voor ulieden myne heren burghmeesters ende schepenen
der stede van Poperynghe

Inden eersten persisteert den heescher by tinhouden van zynen requeste.
Gheensins den verweerder connende ghefundeert zyn in zyne reelen declinatoire overmidts beede partien, de juge den verweerder declineert subject zijnde
zegghende ende expresselick sustinerende dat den verweerder schuldich es te contesteren in principale nietjeghenstaende dat hy weet dat dheescher ende verweerder beede keurbroeders zyn.
De reden es dat ten tyde vande presentatie van de requeste den verweerder in vanghenesse was ende nu naer slakynghe **es soldat gheworden** volghende zyn zelfs kennesse.
Employerende dheescher de kennesse van ulieden eerweerde
als dat den verweerder in jugementen - te weten omme te voorsien zyn zaken ten arreste - verclaert heeft dat hy haest wech nmoet naer zyn garnisoen.
mids welcken conclusien tendeert ten fyne den verweerder contesterende –
ten preuve ofte danof versteken zy
Imploratie ende protestatie naer style

Op de 14de oktober 1615 gaat Maillaert Vermuelen zich verdedigen. Daarbij

14 oktober 1615
Reprochen ende contraditien omme Maillaert vander Muelen verweerrder jeghens Jan Meerlant over Pieter zynen zoone, heescher voor ulieden ijne heeren
burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren den voornoemde verweerder employeert de qualiteyt van rechte militerende in tfaict van reprochen metghaders tgonne by zijne duplicque gheallegiert
Sonderlynghe ende boven al te pondereren zynde tgonne ghededuceert byde voornoemde duplicque dat de verweerder corten tyt van te vooren griefvelick ghesleghen es gheweest vande voornoemde heescher ende zijne complicen.
Dat sy binnen zoo corten tyt daernaer te weten van tsondaechs tot swondaeghs ghekommen is up tgelach vande verweerder hem ghespiteert heeft ende ghesticht tot gramschap

Niet tanziene zijnde getughenesse van **Roberdine huusvrauwe van Mahieu Garbaldonc** weerdinne vuttedien die selve es **een seer lichte vrauwe**, vlouckende ende sweerende sonder haer te willen begheven tot het ghelove vande heylighe kercke
Ende daer zoe zecht dat de voornoemde Pieter gheen ghewere en soude ghehadt hebben es daerinne ghecontroleert by tghetughenesse van **Mahieu Boudeville** die zecht dat den voornoemde Pieter voorsien was van eenen stoc dat den verweerder accepteert in quantum pro hoewel hy ten surpluse rejecteert tvoornoemde ghetughenesse als te singulier ende openbare waerheyt de partiescap vande voornoemde Mahieu teghens den verweerder.
Aengaende **Mahieu Huughe** en zal hem gheen ghelove ghegheven worden overmidts hy is naervrient vande voornoemde heescher dat sy compagnon es gheweest vande voornoemde Pieter commende in tgheselscap ongheroupen vande voornoemde verweerder.
Hebbende bovendien den voornoemde Mahieu zoo partiael gheweest dat hy naer den verweerder ghesmeten heeft een kanne biers, daerduer hy verweerder ziende dat zy hem zochten ghevallen is in gramschap ende zynder noodighe defensien ghetrocken heeft zijnen snyder ende is alsoo ghebuert het voorder ghevecht - defenderende hy verweerder hem jeghens twee.
Soo verde alst aengaet **Frans Versoo** doet te noteren dat hy al te grootelicx toe ghedaen es anden voornoemde Pieter ghemerct hy den selven ghevraecht heeft op sijn gelach niet jeghenstaende dat hy ghehoort hadde van te vooren dat den verweerder hem Pieter niet en begheerde in zyn gheselscap.
Soo dat den voornoemde Pieter alsoo heeft ghecommen op sverweerders ghelach deerste mael alleene, de tweedemael met de voornoemde Frans Versoo,
ende de derdemael met den voornoemde Mahieu manifestelick daerby betooghende dat hy Pieter zochte by dien middel te taxteren doccasie om den verweerder te hinderen

Voor zoo vele aengaet de ghetughenesse vande **chirurgienen** den verweerder sustineert constantelick dat henlieden gheen ghelove ghegheven en wert - overmidts zy attesteren in huerlieden eyghen zaekce ende thuerlieden eyghen defensie.
In huerlieden eyghen zaek vuttedien zy accumulerende meenichte van daghen om zoo vele te meer ghewin te hebben.
Ende tot huerlieder eyghen defensie ter cause dat zy zegghen dat de wonde penetreerde jeghens de waerheyt nochtans omme dieswille dat zy hemlieden zouden connen beter discumperen dat zy zoo langhe bezich zyn gheweest met een vleeschwonde te ghenezen ofte om beter te zegghen te bederfven.
Zijnde warachtich dat zy ditmael naer den voornoemde Pieter niet ghesien en hebben binnen eenighe daghen, anderssins was onmoghelick doende het debvoir dat de wonde soude ghescoucken hebben.
Mids welcken etc.

En dan vinden we in het dossier een eigenaardig stuk: een supplicatie of smeekbede van Maillaert Vermeulen gericht aan de Hoogheden van het land

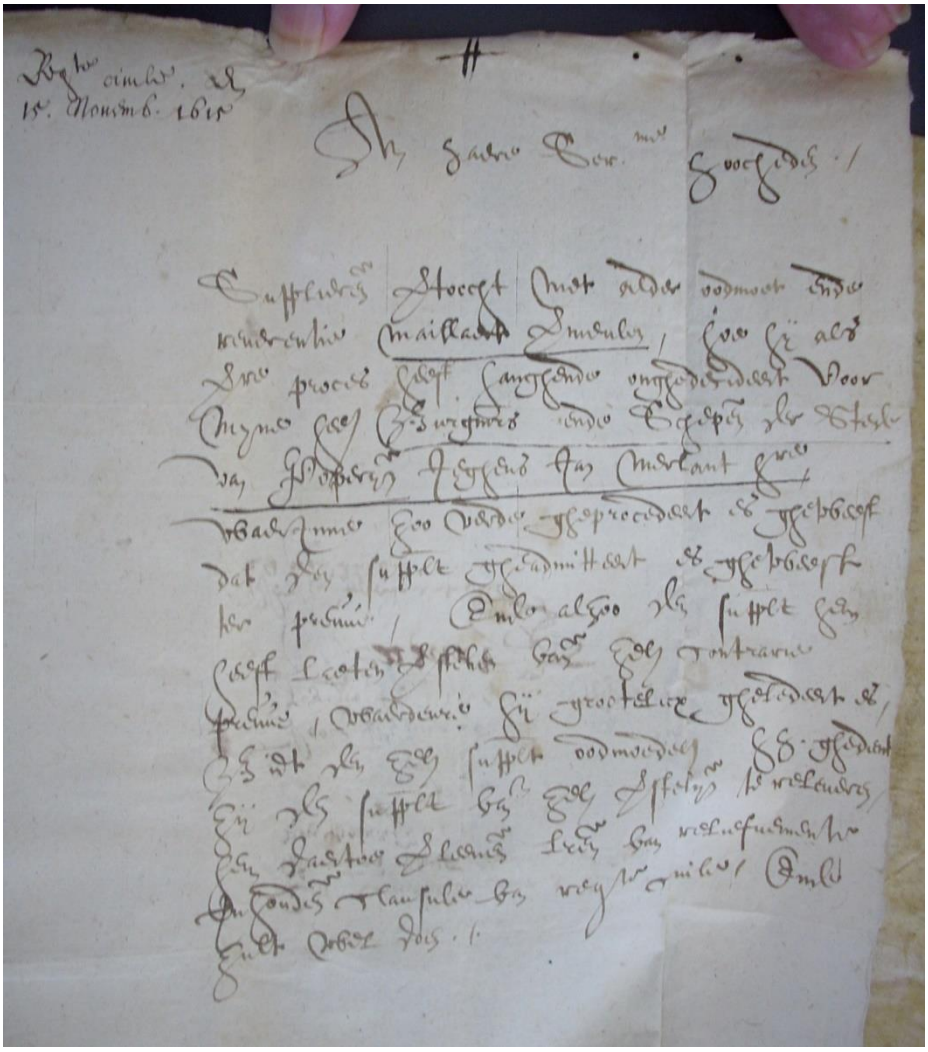

15 november 1615
An haere eerweerde hoogheden Supplierende vertoocht met alder oodmoetende reverentie Maillaert Vermeulen, soo hy als verwerder proces heeft hanghende ongedecideert voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe jeghens Jan Merlant, heescher, waerinne zoo verde gheprocedeert es gheweest dat den suppliant gheadmitteert es gheweest ter preuve ende alzoo den suppliant **hem heeft laeten versteken** vande zelve contrarie preuve, waerdeure hy grootelicx gheledeert es, bidt de selve suppliant oodmoedelick HH ghedient zy den suppliant vande zelve verstekynghe te releveren hem daertoe verleenende letteren van reliefvemente inhoudende clausule van requeste civile ende zult wel doen.

Op deze supplicatie wordt er de dag zelf nog gereageerd.

Albert ende Isabel Clara Eugenia Infante van Spaegnien byder gratie Godts, ertshertogen van Oostenryck, enz….
Onze lieve ende wel beminden burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe, saluut
Wij zenden U mits desen gelsoten onder onsen contreeghele de requeste ons gepresenteert van weghen Maillaert Vermeulen – verweerder jeghens Jan Merlant heeschere ende willen ende bevelen ulieden dat dezelve partyen oft heurleider procureurs voor U jeghenwoordigh oft gheroupen – ghy voorziet den voornoemde verweerdere o tgeundt des hy by zijnder voorseide requeste versouckent van zulcke provisie ende remedie van justicie ende oick van gratie – eyst noodt – als ghy vinden uzlt ter materie dienende want ons alzoo belieft ende van des te doene geven wy u volcommen macht ende authoriteyt behaudelick nochtans dat den voornoemde verweerdere ghehauden zal zyn dese jeghenwoirdighe in rechtet e presetneren binnen de derden dinghdaeghe diemen voor Ulieden zal hauden ner date van dien op peine vande effecte der zelver versteken te zyne.

Gegeven in onser stadt van Mechelen – den vyfthienden novembris int jaer ons heeren – duisent zeshondert ende vyfthiene

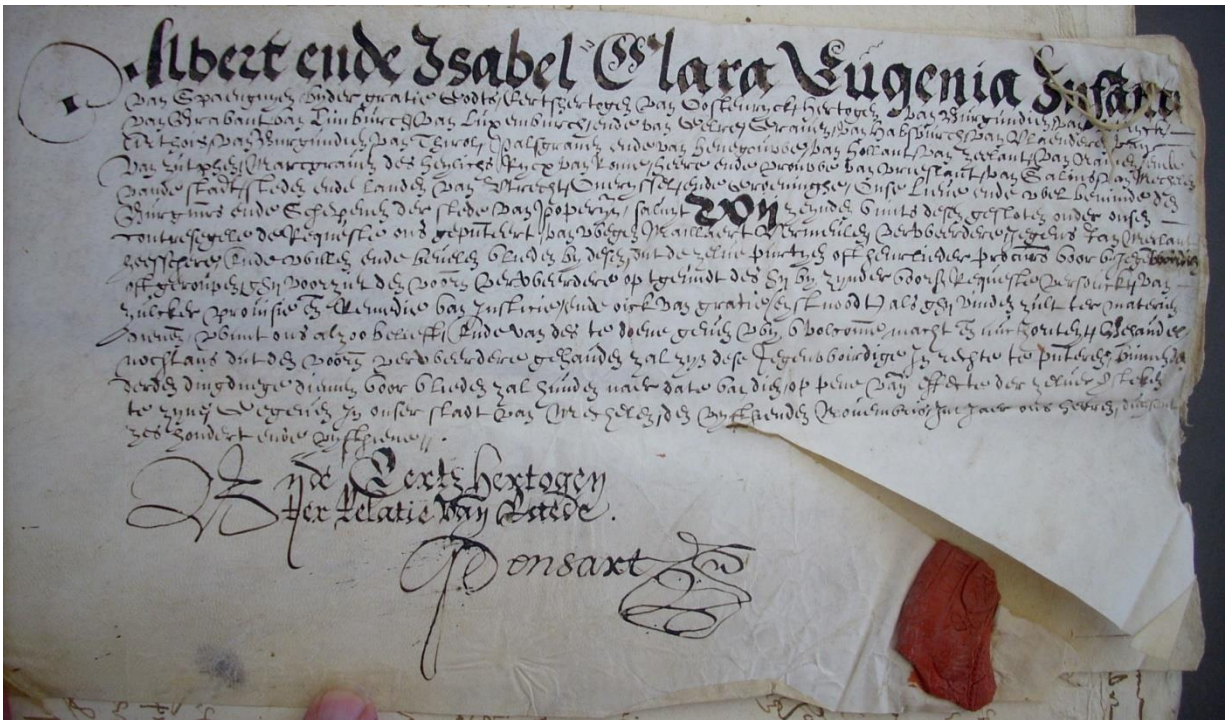

Het lijkt ons wat eigenaardig dat deze supplicatie met de toelating om zich toch te verdedigen voor de rechtbank omzeggens op de zelfde datum komt als de verdediging van Maillaert Vermeulen. Het lijkt ons dus dat de Poperingse rechters op de hoogte waren van deze smeekbede en op het antoord vooruit liepen, met toelating te geven aan maillaert om zijn verdediging binnen te brengen.
Zou het feit dat Maillaert Vermeulen opeens soldaat is geworden, met deze zaak te maken kunnen hebben?

In het dossier zit nog een speciaal briefje van dezelfde datum, van de pastoor van de Onze Lieve vrouwe parochie, geschreven meteen de dag na het voorkomen van de verweerder.

15 oktober 1615
Ick onderschreven pastor onser lieve vrauwe bynnen der stede van Poperynghe attesteere by desen hoe dat Lyne de huusvrauwe van
Mahieu Gerbeldoen, dyt jeghenwoordighe jaere 1615 vulcommen ende vulbracht heeft de gebooden vande catholycke kercke -
te weten der biechte ende des nuttens van het hieligh hooghweerdich sacrament des autaers ende overzulckx datse niet en behoorde versteeken te wesen van
in oircondschap de waerheyt te moghen belyden
in teeken deser hebbe ick dyt met myn naeme onderteekent desen 15 octobris 1615
Michael de Roode, pastor beata marie verginus
Poperynghe

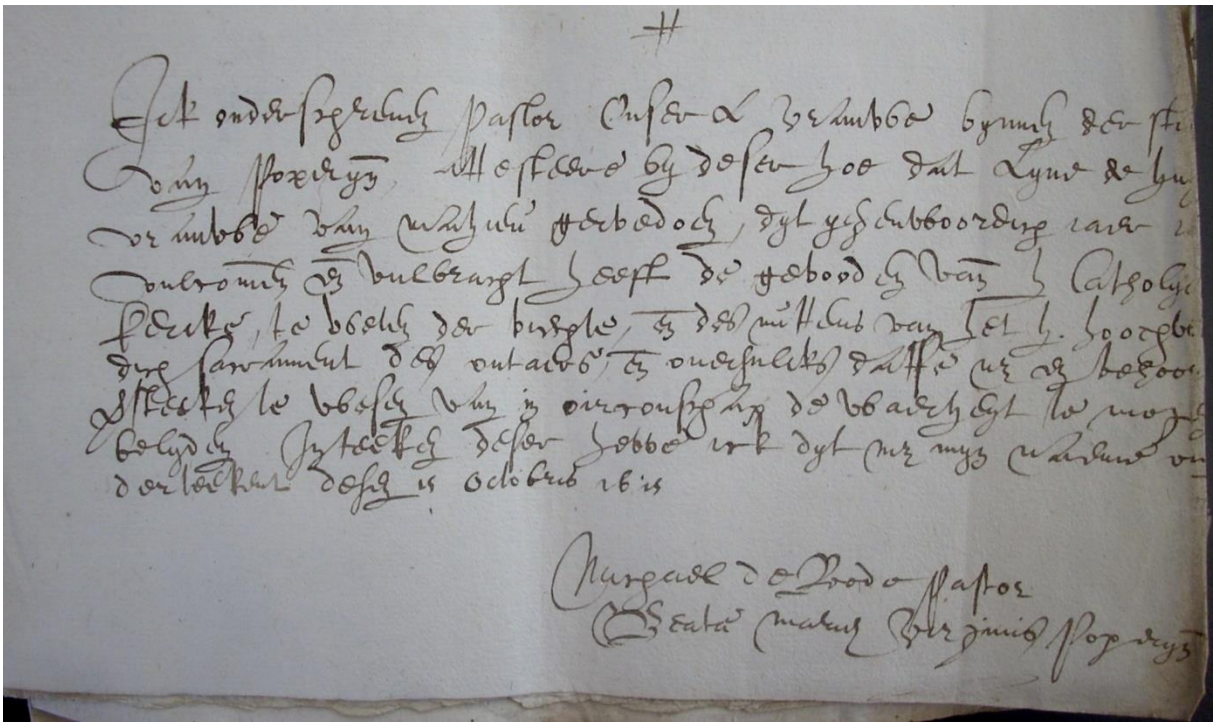

20 oktober 1615
Salvatien omme **Jan Merlandt over Pieter** zynen zoone, heescher jeghens Maillart vanderMuelen verweerder voor mijne heeren
burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren dheescher employeert voor salvatie alle zyn voorgaende ghediende met de generaliteyt van rechte.
Daerby voughende, dat **Roberdyne** de huusvrauwe van **Mahieu Garbeldonck** niet en es soodanich als den verweerder mainteneert soo prompt elck by dattestatie van heren pastoor hier annex is blyckende
Boven dat haere depositie es gheconfirmeert by meer ander ghetuughen ende dat de faicte by hare depositie ghedreghen ghenomen notoir ende openbaer ende elck kennelick zynde.
Onwarachtich zynde dat **Mahieu Huughe** soude wesen scheescher naervriendt - soo den verweerder oock niet en poseert dat hy zoude wesen ex par entribus, die de rechte niet en admitteren in linea recta
solverende den heescher tsurpluus byden verweerder gheobjecteert jeghens sheescher oorconden by loochenynghe.
daerby den heescher voucht de wettelicke acte waerby den verweerder alhier ghecondemneert es gheweest te betaelen ande chrirugiens die ghecureert hebben sheeschers soone de somme van iiijc – *400* - pond parisis
dheeren regard te nemen synde op ander faicten by sverweerders reprochen gheposeert midts de selve soodanich zyn, als dat de verweerder die hadde moeten posteren, - temorecont eslandi liem - ende nu hebben gheprobeert indien de selve relevant gheweest hadden,
dat men daer by ter contrarie hem van preuve heeft laten versteken
Presenterende sheescher sone tsynen eedt in supplimente noot zynde
midts welcken etc.

Intendit voor Maillaert Vermeulen

Voor mijne heeren burghmeestes ende schepenen der stede van Poperynghe
Beliefve uwe eerweerde tot vulcommen vande contrarie rpeuve van **Maillaert Vermeulen,** verweerder jeghens **Jan Merlandt**, heescher, te hooren ende by eede te examineren de persoonen opde articlen daer zy ghemargineert staen.

De gonne alhier ter marghe – *Frans van Hille, Christiaen Visaige – Jooris Visaige – Gheleyn Quaghebeur – Andries Lebbe – Jan de raedt – Hubrecht de Waghemaeckere – Mahieu Boudeville*
oft zy niet en hebben ghezien sheescher zone tsondaechs den ijde febraury 1614, met noch distyncte andere, zyne medecomplicen, slaen den voornoemde verweerder buuten den huuze ende herberghe vander Hooghen Leene ende of des heeschrs zoone met zijne voorseide medecomplicen den verweerder niet en heeft ghequetst in deiversche partien van zynen lichaeme.
De ghemargineerde of zy niet en hebben ghezien dat den voornoemde sheeschers zoone opden vde february daernaer inde voornoemde herberghe ghecommen is op het ghelach vande verweerder zonder nochtans byden verweerder gheropen te zyne, en of hy ghenouch al gheckende den verweerder niet en heeft toeghesproken vraghende of den verweerder gheenen peys maecken en wilde.
Of zy niet en hebben ghehoort den verweerder zegghen ande voorseide sheeschers zoone dat hy vertrecken zoude twelcke hy ghedaen heeft.
De zelve of zy niet en hebben ghezien de voornoemde sheeschers zone corts naer dat hy vertrocken was nadermael keren op sverweerders ghelach met Mahieu Hughe, welcken Huughe smeet met eene canner aner den voornoemde Vermeulen.
Zulcx dat den verwerder verwect es gheweest tot framschap ende dheescher alsdanne ghequetst heeft;
Mids welcken etc.

29 januari 1616
Oorcondschap omme Maillaert Vermeulen verweerder jeghens Jan Meerlant heescher opden intendit byden zelve verweerder ghedient ghehoort present
Jacob Roelens ende Clais Beeke, schepenen upden xxix january 1616

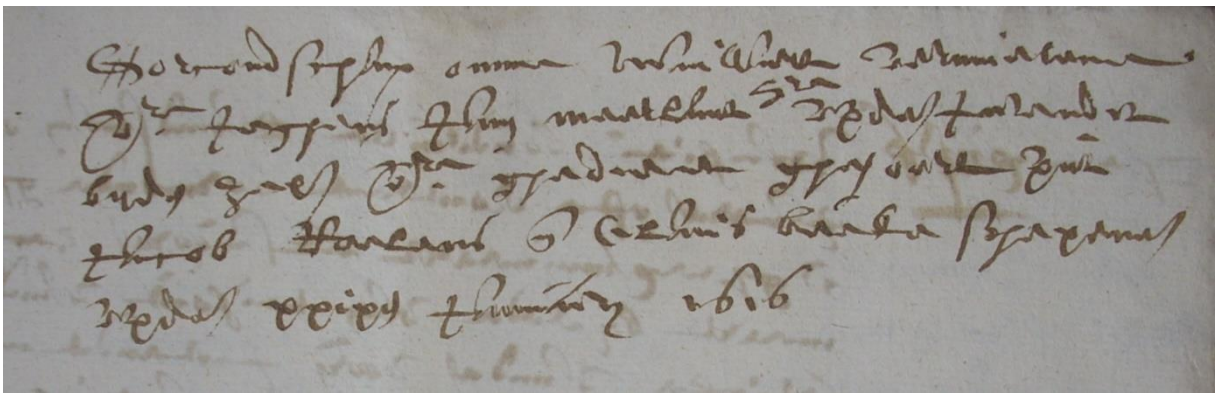

Frans van Hille - landsman, oudt lxvj – *66* - jaeren ofe daerontrent - ghevraecht ende gheexamineert upden voornoemde intendit naer eedt by hem ghepresteert
zecht ende affirmeert van tinhout vande eersten article van dien niet te wetene
ende ghevraecht upde naervolghende articklen, zecht dat hy ten tyde daerby gheweest was inde herberghe vande Leene, wesende alsdan aldaer hofdach,

hebbende Maillaert Vandermeulen alhier verweerder aldaer zien zitten inde keuckene inden zetele vanden weert ende byden zelve Maillaert zien commen Pieter Meerlandt, sheeschers zone die in ghezelchap was inde oostcamere vanden huuse, welcken Pieter hebbende een biercanne in zyn handt als hem by yemant wesende aldaer ghebraecht zynde, heeft den voornoemde Maillaert verweerder eene teughe ghevraecht
twelcke de zelve Maillaert hoorende zeide dat hy met hem niet en begheerde te dryncken zynde de zelve Pieter daermede van daer vertrocken ende binnen ontrent eene halve eure daernaer was ghecommen zynde inde keuckene met Mahieu Huughe, seide den verweerder jeghens hem Pieter - comt ghy noch eens in myne ooghen,
upsprynghende midtsdien uten zetele ende volghende den voornoemde Pieter heeft hem ghequetst met eenen snydere in zyn rugghe ende niet breeders wetende sluyt zijne depositie

Mahieu Boudeville - landsman - oudt xxxiij – *33* - jaeren ofte darontrent, oorconde ghedachvaert ende gheexamineert als vooren
zecht ende affirmeert by eede van tinhoudt vanden eersten article vanden voornoemde intendit niet te weten
upt tweede ende andere naervolghende artickelen zecht oock tgonne ghementioneert byden tweede article niet ghesien noch ghehoort thebben als daerby niet hebbende gheweest - nemaer heeft ghesien de zone vanden heescher commen inde keuckene ter herberghe vande Leene
ledent twee jaeren ofte daerontrent daer den voornoemde verweerder oock quam, hebbende jeghens elcanderen woorden van differentie ende gheschillen, zonder de zelve onthouden thebbene - gheduerende welcke gheschiedenesse heeft eenen Mahieu Huughe die aldaer met sheeschers zone was ghecommen eene biercanne naer den verweerder ghesmeten zonder hem te gheraecken
ende hoewel dat den verweerder zeide jeghens den zelve Pieter - sheeschers zone,-
dat hy van daer zoude vertrekcen en heeft hy Pieter nochtans tzelve niet willen doen - waerdeure den verweerder hem vergrammende daernaer de zelve Pieter met eenen snyder ghequetst heeft
sluytende daermede zijne depositie.

Jan de Raedt, jonckman ten huywelicke, timmerman van zynen style - oudt xxv – *25* - jaeren ofte daerontrent - oorconde ghevraecht ende gheexamnieert als vooren naer eedt by hem ghepresteert –
zecht ende affirmeert warachtich te zyne dat Pieter Meerlant ende Maillaert vander Muelene, op eenen zondach leden twee jaren ofte daerontrent, tsamen waren met meer ander jonghe lieden ter heerberghe vande Leene zonder te weten of zy met elckanderen waeren in ghezelschepe ofte niet –
zynde gheschiet dat de zelve Pieter ende Maillaert, beede buuten den huuse ghecommen zynde jeghens elckandern ghevochten hebben - hebbende hy Pieter eenen blooten rapieren in zyn handt ende den voornoemden Maillaert eenen blooten snydere - niet hebbende den deposant ghesien dat zy elckanderen ofte den eenen den anderen zoude ghequeststt hebben, hebbende nietmin wel ghesien dat het wombaeys vande voornoemde Maillaert zeere ghescheurt was, zonder te weten hoe tzelve gheschiet is
ende zonder elckandren apparentelick zeer ghegrieft hebben ten hadde gheweest dat hy deposant ende diversche andere daer tuschen ghesproken ende int ghescheet ghecommen hadden omme grief te beletten
zecht oock gheweest hebbende inden voornoemde heerberhe swonsdaechs naer de voorseide gheschiedenisse daer oock waeren de voornoemde Pieter ende Maillaert, zittende den zelve Maillaert inde keuckene inde zetele vande weert ende den voornoemden Pieter daer

commende ut de oostcaemere daer hy in ghezelschap was, zeide teghens de zelve Maillart - ghy zult oock met my dryncken indient u blieft
waerup den zelve Maillaert andwoordende - zeide - ghy en heeft my zoo grote vrientschap niet ghedaen dat ick met u dryncken zoude, als ghy u vyfsten ofe zzsten op een gheslaghen heeft - denoterende daerby tghevecht voornoemt ghementioneert
eindelynghe is den voornoemde Maillaert van daer vertrocken ende vooren ghevraecht zecht dat de zelve Pieter ende Maillaert daernaer in de voornoemde keuckene hooghe woorden ende questie jeghens elckanderen ghehadt hebben daernaer den deposant niet en hoorde ende vertreckende ut de zelve keuckene en heeft niet anders ghesien
sluytende daermede zyne depositie.

Christiaen Visaige,**filius Jooris**, landsman - oudt xxx – *30* - jaren ofte daerontrent, ghedachvaert ghevraecht ende gheexamineert als vooren –
Zecht ende affirmeert by eede van tinhout vande eerste article vander voorseide intendit metghaders de gheschiedensse daerby vermelt niet te weten
nemaer zecht dat hy ten eersten wettelicke daeghe daernaer als ten voorseide heerberghe vande Leene, daer Maillaert van der Muelene - alhier verweerder -
oock was zittende inde keuckene ende aldaer drynckende ende alzoo dat deposant inde zelve keuckene oock was byden zelve verweerder
heift aldaer zien commen den voornoemde Pieter Meerlant den welcken byden verweerder ghesien zynde zeide hy verweerderjeghens hem,
wat maeckt ghy hier, waerop den zelven Meerlant zeide, ick en begheere gheen zwaricheit - nemaer pays met u te dryncken,
waerop den verweerder replicqueerende zeide - ick en begheere noch gheen paeys te dryncken - de slaeghen die ghy my zondaeghe ghaf doen my noch al te zeer, zegghende daertoe – gaet van hier
zynde midsdien den voornoemde Meerlant van daer vertrocken ende keerende corts daernaer andermael inde keuckene zeide den verweerder jeghens hem,
zyt ghy daer noch eens, ghaet van hier –
twelcken hoorende den zelve Maillaert zeide ick hebben den zeert van u
als zyt ghy maelken van muelene - ick en ontzie u niet
zynde midsdien den zelve Pieter van daer doen vertrecken byden gonne daerby zynde ende niet anders danof wetende vuterdien dat hy deposant daermede van daer vertrock
sluyt zijne depositie

Andries Lebbe, landsman wonende in Poperynghe – oudt xxviij- *28* - jaeren ofte daerontrent – oorconde ghedachvaert ende gheexamineert alsvooren – zecht ende affirmeert by eede – gheweest thebene ter heerberghe vande Leene over twee jaeren ofte daerontrent daer hy commende buuten den huuse ghesien heeft op straete ontrent de lynde Pieter Meerlant flius Jans ende Maillaert Vermeulene alhier verweerder met meer andere jonghe lieden, verchtende jeghens elcanderen – hebbende de voornoemde Pieter Meerlant eene bloote rapiere in zyn handt – niet zekerlick hebbende onthouden wat gheweere dat den verweerder hadde – hebbende wel onthouden ende goede memorie dat den voornoemde Pieter Meerlant gheadsisteert was van vier ofte vyfve andere jonckmans, hebbende eenighe van hemlieden rapieren ende andere stocken – stekende daermee naer den voornoemden verweerder – niet wetende of sy hem ghequetst hebben ofte niet.
Weet nietteminwel dat zijn wombais duerhauwen was ende ghescheurt zodner te weten wie tzelve ghedaen heeft, twelcke ghebeurde zeker daghe eer dat de voornoemde Pieter Meerlant vande verweerder ghequetst was danof hy langhen tyt te bedde gheleghen heeft ende zoude

alsdan appartentelick groot grief ghebeurt hebben ten hadde gheweest dat de deposant ende andere dat niet belet hadden.
Sluytende daermede zijne depositie – present Pieter Vande Peerebome, burghmeester ende Jacob Roelens, schepenen
Den 21 february 1616

Hubrecht de Waghemaekere, landsman ende brauwere van zynen style, wonende onder 't ambacht van Belle – oudt xxviij – *28* - jaeren ofte daerontrent –
Oorconde ghedachvaert ende gheexamineert als voren – zecht ende affirmeert by eede dat leden twee jaeren ofte daertontrent – hy deposant wesende inde heerberghe van de Leene neffens deser stede – heeft aldaer inde keuckende zien zitten Maillaert Vermeulen alhier verweerder - drynckende met anderen persoonen daer oock synde – daer oock ghecommen is Pieter Meerlant, ut zijn gheelschap daermede hy zat inde oostcamere vande zelve huuse ende hebbende hy Meerlant een glas bier in zijn handt, heeft tzelve den verweerder ghebrocht – zegghende : ick brynghet u Maillaert.
Waerup den zelve maillaert andwoordende zeide – ick zoude wle met u fryncken maer ick endoet niet met goeden herte.
Twelcke hoorende den voornoemde Meerlant, zeide, doet ghyt niet met goeden herte, bhy meucht gaen bruywen
Hebbende met dien den verweerder een glas naer den zelve Meerlant ghesmeten, zodner hem te gheraeken, daernaer es den zleve Meerlant van daer te verzoucke ende by laste vande verweerder van daer vertrocken naer zyn gheselschap – zynde hy Meerlant binnen zeker tyt daernaer andermael inde voornoemde keuckene ghecomen met Mahieu Huughe, waer den verweerder noch was.
Weclken Huughe naer eenighe woorden ende mesverstandt, ghesmeten heeft met eenen biercanne naer den voornoemde Maillaert, verweerder, hem daermede nochtans niet gheraekende, waerdeure en verweerder verwect was tot gramschap
Ende ghevraecht upt eerste article vande voorseide intendit, zecht danof niet te weten.
Sluytende daermede zyne depositie ten daghe ende presentie als vooren.

13 februari 1616
Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen van Poperynghe

Jan Meerlant, heescher
jeghens **Maillaert Vandermeulen**, verweerder,
sustineert dat op sverweerders requeste gheen regard ghenomen en wert midts dat den verweerder niet en heeft te kennen ghegeven anden prynce dat hy ghezien hadde sheescher oorconschip ende daer jeghens hadde ghedient van reprochen, waer by sverweerders requeste te houden es voor fuereptur ende obreptur als verboden zynde te doene contrarie preuve paost dideifutae testificatie c. bens ex.de testis.
Consequentelick en doet up sverweerders oorconschip niet te letten.
Hoewel dat sverweerders oorconden meer deposeren voor den heescher dan voor den verweerder.
Daerby voughende dat **ChristiaenVisaige** ghetuughe suspect als wesende sverweerders schoonbroeder ende dat de eerste rencontre ghebeurt over twee jaeren gheen ghemeens met tfaict ende quetse dies questie ende dat de preuve vanden heescher oock prevaleert
Midts welcken etc.

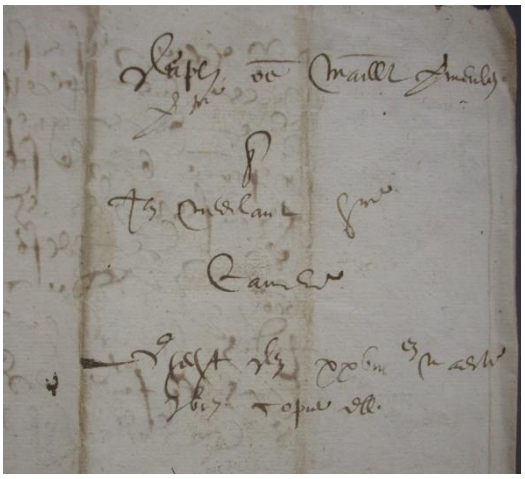

28 maart 1617 –
Duplicque omme Maillaert Vermeulen jeghens jan Meerlant, heescher, camere
Ghedient den xxviiij maerte 1617 – copie Ellieul

Duplicque omme Maillaert Vermeulen, verweerder jeghens Jan Meerlant, heescher
Voor mijne heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren de voornoemde verweerder doet te noteren ende es warachtich dat hy opden … *niet ingevuld* ... ter herberghe vande **Hooghe Leene** ghesleghen ende ghequetst es gheweest in disversche partien van zyn lichaeme byden heescher ende zyn consorten.
Naer welcken binnen vyf zoo zes daeghen daerner te weten swonsdachs daernaer, de voornoemde verweerder zynde ter voornoemde herberghe es ghebeurt dat den vornoemde heescher zonder by hem verweerder geropen ofte ontbooden te zyne – ghecommen es op het ghelach vande voornoemde verweerder ende hem ghenouch al ghelycken teghenghesproken heeft, vraeghende of hy gheeen peys maecken en wilde.
Waerup den verweerder ziende dat den heescher met hem was sptotende, hem ghezeyt heeft dat hy van daer zoude vertrecken, zoo hy heescher ghedaen heeft, nemaer oock daernaer wederomme comende, rethererende dezelve met andere propoosten – es den verweerder verweckt gheweest tot gramschap in zulcke voughen dat beede partien ghevallen zyn in stuizelynghe – ghebeurt es dat den voornoemde verweerder dheescher ghegeven heeft eenen vleeschwonde achter in de rugghe zonder eenighe voorder prenetratie ofte lesie van zenuwen ofte adeen.
Daervutte betocht wordt dat den voorseide verweerder met goeden rechtwysen niet begheert en heeft den voornoemde heescher vut vreeze van eenich voorder inconvenient.
Ende ontwyffelick hadde de voornoemde heescher niet in neerynghe gheweest den verweerder anderwarf te overvallen en zoude en zoude in gheenen manieren hem vervoordert hebben wederomme te commen up sverweerders ghezelschap.
Als waerby de voornoemde verwereder sustineert dat hy onghehouden es inde reparatie van eenighe schaede dies hem den voornoemde heescher beclaecht.
Wezende notoir in rechte quod vim vi repellere liset et qui sua culpa danun centit, dannun rentire non dudepe
Welcke desen suo zoo veel te meer hier prlaetse gryppen moet der naeer questie en es dan van reparatie vn de schaede ende interest ghecauseert deur een vleeschwonde – zoo voorseit es – daer zelfs naer rechte den voornoemde verwereder hadde connen gheexcuseert worden indien hy den heescher vrecranct hadde by zynen lyfve – dat niet gheschiet en es – Godt lof.
Mids welcken den verweerder concluderende tendeert ten fyne dat dheescher verclaerst wert niet ontfanghelick nochte ghefundeert tzynen laste heeschende costen – preuve daer die van noode es.